

Mark- och miljööverdomstolen

Klimat- och näringslivsdepartementet

Remiss av promemorian Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet

Dnr KN2023/04664

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen, lämnar följande yttrande.

Mark- och miljööverdomstolen tillstyrker förslagen i sak. Domstolen anser dock att det finns anledning att överväga om förslagen i stället kan genomföras med ändringar i 9 kap. miljöbalken och miljöprövningsförordningen (2013:251) i stället för i 12 kap. miljöbalken och förordningen om anmälan för samråd.

Det remitterade förslaget innebär att 2 kap. 4 § miljöprövningsförordningen upphävs och att de nya verksamheterna/åtgärderna vars miljöpåverkan ska provas placeras i nya bestämmelser, 1 a och 1 b §§ i förordningen om anmälan för samråd. Om man i stället behåller 2 kap. 4 § miljöprövningsförordningen och för in de tillkommande verksamheterna/åtgärderna i denna förordning minskar behovet av nya bestämmelser i miljöbalken och dess förordningar. Fler bestämmelser bidrar till att göra regelverket allt mer svåröverskådligt.

Miljöbalken

11 kap. 9 d §

Enligt förslaget ska en bedömning av miljöpåverkan göras från fall till fall för alla anmälningspliktiga vattenverksamheter (s. 44 i promemorian). Därmed torde alla anmälningspliktiga vattenverksamheter omfattas av de förslagna bestämmelserna i 22 a-d §§ förordning om vattenverksamheter. Det är mot denna bakgrund oklart vilka anmälningspliktiga verksamheter som alltjämt skulle omfattas av 11 kap. 9 d § första stycket miljöbalken.

Det kan även noteras att det i 29 kap. 4 § 1 e) miljöbalken hänvisas till 9 b § tredje stycket. Det tredje stycket föreslås dock utgå, varför hänvisningen i 29 kap. behöver ändras.

11 kap. 11 § 2

Såvitt domstolen förstår kommer åtgärderna i bestämmelsen varken att träffas av anmälnings- eller tillståndsplikt. Det bör mot denna bakgrund övervägas om det finns behov av att reglera en situation då flera jordbruksfastigheter bortleder vatten från samma yt- eller grundvattenförekomst, samtidigt som var och ens uttag av vatten ryms inom bestämmelsen och därmed inte kräver någon förprovning.

Förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

5 § Det behöver klargöras om beslutet får överklagas, jfr. 6 kap. 27 § miljöbalken.

5 a § Om en verksamhet/åtgärd föreläggs att ansöka om tillstånd p.g.a. dess betydande miljöpåverkan kommer det att vara länsstyrelsen som fattar beslutet i fråga om betydande miljöpåverkan, deltar i avgränsningssamrådet enligt 6 kap. 23 § miljöbalken, prövar tillståndsansökan och godkänner MKB:n enligt 6 kap. 42 §. Det kan övervägas om det inte är mer lämpligt att miljöprövningsdelegationen (MPD) tillståndsprövar verksamheter/åtgärder även enligt 12 kap. på motsvarande sätt som enligt 9 kap. miljöbalken, se övervägandena i prop. 1997/98:45 del 1 s. 470 ff.

Motivet till att MPD:n inte ska pröva dessa tillståndsärenden (s. 56 i promemorian) framstår inte som helt övertygande. Även om länsstyrelsen har erfarenhet av att bedöma de aktuella verksamheterna och åtgärderna inom ramen för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, har MPD:n erfarenhet av tillståndsprövning. Om avsikten är att hålla samman dispensprövningen för biotopskydd med tillståndsprövningen går detta att hantera på samma sätt som man gjort i fråga om t.ex. artskyddsdispens, se 3 § förordningen om miljöprövningsdelegationer.

5 b § Det är oklart varför det hänvisas till vissa bestämmelser i 22 kap. miljöbalken. Innebär det att andra bestämmelser i 22 kap. miljöbalken inte är tillämplig vid tillståndsprövningen? Jfr 19 kap. 5 § miljöbalken som hänvisar till många fler bestämmelser i 22 kap. miljöbalken.

5 c § Det är oklart varför det hänvisas till vissa av bestämmelserna i 6 kap miljöbalken. Om tillsynsmyndigheten enligt 5 a § förordningen om anmälan för samråd förelägger anmälaren att ansöka om tillstånd torde samtliga bestämmelser i 6 kap. 28-46 §§ miljöbalken bli tillämpliga. Om det inte är avsikten bör det förtydligas.

8 § Möjligheten för tillsynsmyndigheten att i vissa fall kräva en miljökonsekvensbeskrivning föreslås att tas bort. Idag prövas stora solcellsparker med stöd av 12 kap. 6 § miljöbalken. För dessa prövningar behövs ofta ett omfattande underlag. Särskilt betydelsefullt är det att det finns en lokalisering-utredning. För att säkerställa en ändamålsenlig prövning av större solcellsparker bör det övervägas om krav på tillstånd ska införas. Till dess ett sådant krav införts bör det även fortsättningsvis vara möjligt för tillsynsmyndigheten att förelägga verksamhetsutövaren att bifoga en miljökonsekvensbeskrivning till sin ansökan.

Förordningen om vattenverksamheter

19 § 11 Det skulle underlätta förståelsen av bestämmelsen om det framgick vilken vattenförsörjning för jordbruket som omfattas av anmälningsplikt. Det är utifrån nuvarande beskrivning svårt att förstå vilken vattenförsörjning som kvarstår när markavvattning, bevattning med grundvatten och bortledning av ytvatten undantagits. Dessutom behöver bestämmelsen läsas tillsammans med 11 kap. 11 § 2 miljöbalken som undantar viss vattenförsörjning för jordbruket från både tillstånds- och anmälningsplikt.

22 d § Det behöver klargöras om beslutet får överklagas, jfr. 6 kap. 27 § miljöbalken.

Övrigt

Enligt remissen bör det för enhetlighetens skull framgå att kartor ska ingå i en anmälan. Mot denna bakgrund borde övervägas om inte samma tydliggörande ska göras i de bestämmelser som reglerar vad en tillståndsansökan ska innehålla, se 22 kap. 1 § miljöbalken.

Konsekvensen för domstolen bedöms i promemorian som ringa med hänsyn till att domstolen redan i dag överprövar anmälnings- och tillståndspliktiga vattenverksamheter samt anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 §. Arbetsinstansen för domstolarna är dock även beroende av antalet ärenden som kommer in till domstolarna. Av underlaget framgår att ca 600 jordbruksföretag med djurskötsel kommer att behöva anmäla sin vattenverksamhet. I övrigt saknas det underlag för att avgöra hur många nya anmälningsärenden som ändringarna kommer att ge upphov till totalt. Utifrån detta underlag går det därmed inte att dra slutsatsen att konsekvenserna för domstolarna blir ringa.

Mark- och miljööverdomstolen vill också framhålla att det, i remissförslag som domstolen får att ta ställning till, inte sällan görs bedömningen att konsekvenserna för mark- och miljödomstolarna bör kunna hanteras inom domstolarnas ordinarie verksamhet. Förslagen får emellertid sammantaget konsekvenser för mark- och miljödomstolarnas arbetsbörda. Vad som nu har sagts bör beaktas vid kommande anslagsfördelningar för mark- och miljödomstolarna.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Annika Billstein Andersson och hovrättsrådet Malin Wik.

Föredragande har varit Anna Bergmark.

Ylva Osvald

Anna Bergmark